

בש"פ 5324/20 - מדינת ישראל נגד סלמאן עאמר

בבית המשפט העליון

בש"פ 5324/20

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: סלמאן עאמר

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' הנשיא ר' שפירא, כב' השופט א' אליקים- סג"נ, כב' השופטת ת' נאות פרי) מיום 28.7.2019 בתפ"ח 612-10-16

תאריך הישיבה: ט' באב התש"ף (30.07.20)

בשם העוררת: עו"ד איתמר גלבפיש

בשם המשיב: עו"ד אדי אבינועם; עו"ד דרור ארד-איילון

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (הנשיא ר' שפירא, השופט א' אליקים- סג"נ, והשופטת ת' נאות פרי) בתפ"ח 612-10-16 מיום 28.7.2020, במסגרתה הורה על "הארכת" מעצרו של המשיב בפקוח אלקטרוני, זאת לאחר שהורשע באותו יום בעבירת רצח.

1. ביום 2.10.2016 הוגש כתב אישום נגד המשיב המייחס לו עבירות של רצח ושיבוש מהלכי משפט. בתמצית, על פי עובדות כתב האישום, ביום 5.9.2016, עת הגיע המשיב שכיחן כראש מועצת ג'וליס לחניית רכבי המועצה, ניגש אליו המנוח כשמוט עץ בידו. כשהגיע המנוח לרכב המשיב, היכה המנוח באמצעות המוט בדופן דלת הנהג. כדי להימלט מהמנוח נכנס המשיב אל רכבו, התיישב במושב הרכב והגיף חלקית את דלת הרכב. המנוח היכה ברכב באמצעות מוט עץ פעמיים נוספות. אז אז שלף המשיב את אקדחו וירה לעבר המנוח שבעה כדורים שגרמו למותו.
2. תחילה המשיב נעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו מאחורי סורג ובריח, ובסופו של יום לאחר תלאות דרך רבות של בקשות חוזרות ונשנות להארכת מעצרו, נעצר בפיקוח אלקטרוני.
3. ביום 28.7.2020 הורשע המשיב בעבירת רצח וזוכה מעבירת שיבוש מהלכי משפט. במעמד מתן הכרעת הדין ביקשה באת-כוח העוררת להורות על מעצרו המלא של המשיב. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה ותחת זאת האריך את המעצר בפיקוח אלקטרוני באותם תנאים שנקבעו זה מכבר. ההחלטה לא לוותה בנימוקים.
4. בקליפת האגוז, טענת העוררת היא כי נוכח הרשעת המשיב בדינו, הוא צפוי לעונש מאסר ארוך כאשר נקודת המוצא בעבירת רצח בה הורשע הינה מעצר. על כן במקרה זה חרף מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני יש לחזור לנקודת המוצא. מעבר לחשש האינהרנטי הקיים להימלטות נאשם כלשהו בעבירת רצח, במקרה זה קיים חשש קונקרטי להימלטות נוכח העובדה שהמשיב הינו בעל אזרחות ארגנטינאית כאשר אחיו שוהה במדינה זו באופן קבע. מה גם, אין הסכם הסגרה בין מדינת ישראל לבין ארגנטינה. הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי הינה ברורה במסגרתה נשללה הגנתו של המשיב על פיה הוא פעל כפי שפעל תוך הגנה עצמית. המשיב הינו כבן 60 שנה, ולכן עונש המאסר הארוך, אשר קרוב לוודאי יושת עליו, מגביר את החשש שהוא ימלט מן הדין, שכן משמעותו היא כי הוא יבלה את שארית חייו מאחורי סורג ובריח.
5. מנגד, טוען המשיב כי לא קיים חשש קונקרטי שיימלט מריצוי העונש שיוטל עליו. המשיב לא הפר את תנאי מעצרו בפיקוח אלקטרוני ולמרות שיצא כ-30 פעמים מכנפי הפיקוח, לא ניצל זאת כדי להימלט לארגנטינה. למרות שהגנתו של המשיב נדחתה, הרי שמתוך עיון בהכרעת דינו של בית המשפט המחוזי נלמד כי המתתו של המנוח לא בוצעה בדרגת חומרה גבוהה וכי פתוחה בפני המשיב הדרך לשכנע כי יש להמעיט באופן משמעותי את תקופת המאסר אשר יושת עליו, אם בכלל. כמו כן, אין זה נכון כי הרשעה בעבירה מובילה למעצר. יש לבחון כל מקרה לגופו. המשיב הוא אדם שניהל חיים נורמטיביים, שירת את המדינה במשך שנים רבות ובית המשפט נתן בו אמון והוא לא מעל בו, למרות שידע שקיימת אפשרות שהוא יורשע בדינו. בכל מקרה, כיום נוכח משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו, אפשרות הימלטותו של המשיב לארגנטינה רחוקה מאוד מהמציאות. במסגרת הארכת מעצרו בפיקוח אלקטרוני המשיב מוכן שיוקשחו תנאי הפיקוח והוא מוכן לוותר על חלונות האוורור שניתנו לו.
6. הלכה היא מקדמת דנא כי רק במקרים נדירים ביותר ויוצאי דופן ניתן להסתפק בחלופה למעצר או במעצר בפיקוח אלקטרוני של מי שהואשם בעבירת רצח, שהיא החמורה בעבירות (בש"פ 3786/20 מדינת ישראל נ' אגבאריה, פסקה 7 (18.6.2020); בש"פ 2983/20 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (18.5.2020)). דברים אלו נכונים על דרך קל וחומר מקום שבו מדובר במי שהורשע בדינו בעבירה זו. ברם, בכך אין די ויש לבדוק אחר הרשעת הנאשם בדינו האם לפי סעיף 61(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 מתקיימת עילת מעצר בנסיבות הקונקרטיות של העניין. יפה סיכם בית משפט זה את ההלכה במקרה כגון דא מפי השופט י' דנציגר, באומרו כך

במסגרת בש"פ 3565/15 אליהו נ' מדינת ישראל (2.6.2015):

"... אין ספק שההרשעה הינה אירוע משמעותי המשפיע על שאלת מעצרו של הנאשם. מנקודה זו ואילך, אין הנאשם יכול עוד להיאחז בחזקת החפות, שכן מולו ניצבת לא רק תשתית ראייתית לכאורית אלא הרשעה בדין. דומה כי מטעם זה מצדיקה ההרשעה בחינה מחדש של כלל השיקולים שנשקלו לעניין המעצר עובר להרשעה. ברם... ההרשעה כשלעצמה איננה מפרה את האיזון באופן אוטומטי. אכן, אל לנו לשלול חירותו של נאשם אף בתקופה שבין הרשעתו לגזירת דינו אלא בהתקיים נימוק מן הנימוקים הדרושים למעצרו עד תום ההליכים... מסקנה זו מעוגנת גם בלשונו של [לחוק המעצרים, אותו ניתחתי לעיל. הסעיף אינו מסתפק בעצם ההרשעה לצורך הארכת מעצר או מעצר מחדש, אלא דורש מהערכאה הדיונית להפעיל את סמכותה רק 'אם מצא כי יש עילה למעצרו'. (שם, פסקה 13; וראו גם: בש"פ 7651/10 מדינת ישראל נ' סטואר (20.10.2010)).

7. בענייננו בית משפט זה (השופט נ' הנדל) החליט ביום 23.2.2017 (בש"פ 1276/17) כי המסוכנות הנשקפת מן המשיב פחותה לעומת תיקים אחרים בהם הואשם נאשם ברצח. הסיבה שהמשיב נעצר מאחורי סורג ובריה הייתה נעוצה בחשש להתחמקותו מהליכי המשפט. ברם, מאז חלפה תקופה ארוכה ובמסגרת החלטתי מיום 20.9.2018 (בש"פ 6438/18) הוריתי על הגשת תסקיר מעצר על אודות המשיב, אשר בעקבותיו, הועבר המשיב למעצר בפיקוח אלקטרוני. לא שנויה במחלוקת העובדה שמאז ועד היום המשיב מקפיד קלה כבחמורה על תנאי מעצרו. מנגד ברור, כי עצם הרשעת המשיב מסיטה את נקודת האיזון ויש לקחת בחשבון נתון זה בשקלול שלל הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים לעניין בעת הזו.

8. הקושי במקרה זה נובע בין היתר מכך שהחלטת בית המשפט המחוזי איננה מנומקת וקשה לדעת מה היו השיקולים אשר הביאו אותו להורות על הארכת מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, שעה שכאמור יש לערוך בחינה מחדש של מכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין המעצר. קושי נוסף קיים בכך שהטיעונים לעונש נקבעו בעוד כשלושה חודשים ליום 25.10.2020 ועניין מעצרו של המשיב לא יובא לדיון לפני בית המשפט המחוזי עד לאותו מועד, אם בכלל.

על כן בסופו של יום, אינני מורה על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריה והעניין יוחזר לבית המשפט המחוזי כדי שישקול בדבר בשנית תוך מתן נימוקים להחלטתו. חזקה על בית המשפט המחוזי שידון בעניין בהקדם לפי אילוצי יומנו.

ניתנה היום, ט' באב התש"ף (30.7.2020).

ש ו פ ט